

บทที่ 2

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เด็กทารกอายุ 5-7 เดือน ที่ได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพและภูมิคุ้มกันโรคจากศูนย์บริการสาธารณสุข 8 สาขาบางนา จำนวนทั้งสิ้น 30 คน จำแนกเป็นเพศชาย 15 คนและเพศหญิง 15 คน โดยที่เด็กทุกคนมีสุขภาพดี ไม่มีภาวะปัญญาอ่อนหรือมีความผิดปกติทางด้านพัฒนาการและสามารถเคลื่อนไหวได้

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. คัดเลือกเด็กทารกอายุ 5-7 เดือนที่มีสุขภาพดี ไม่มีภาวะปัญญาอ่อนหรือมีความผิดปกติทางพัฒนาการ โดยการตรวจของแพทย์ประจำศูนย์บริการสาธารณสุข 8 สาขาบางนา และสามารถเคลื่อนไหวได้ มาจำนวนมากกว่า 30 คน
2. คัดเลือกทารกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) เป็นทารกเพศชาย 15 คนและเพศหญิง 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องแต่งกายของผู้ช่วยวิจัย ประกอบด้วย เสื้อ กระโปรง ผ้าโพกผม ซึ่งมีสีเดียวกัน จำนวน 3 ชุด
2. นาฬิกาจับเวลา 2 เรือน
3. ตลับเทปวัดระยะทาง
4. กระดาษสำหรับติดพื้น
5. เครื่องบันทึกภาพ(V.D.O.)
6. เทปบันทึกภาพ

7. รถมีล้อเลื่อนสำหรับทารกหัดเดิน
8. ใบบันทึกพฤติกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

1. ขั้นสำรวจ
2. ขั้นเตรียมการก่อนการวิจัย
3. ขั้นดำเนินการวิจัย

1. ขั้นสำรวจ

1.1 สำรวจจำนวนเด็กทารกที่มีอายุระหว่าง 5-7 เดือน ที่มารับการตรวจสุขภาพและการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 8 สาขาบางนา พบว่ามีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 52 คน เป็นเพศชาย 30 คน และเพศหญิง 22 คน

2. ขั้นเตรียมการก่อนการวิจัย

2.1 คัดเลือกทารกอายุ 5-7 เดือน ที่มีสุขภาพดี มีพัฒนาการตามวัย และสามารถเคลื่อนไหวได้จำนวน 30 คน จำแนกเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

2.2 นัดวัน เวลา สถานที่ ในการทำการทดลองกับมารดาของทารก รวมทั้งตกลงค่าตอบแทน

2.3 คัดเลือกผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้ได้ผู้ช่วยวิจัยที่เป็นเพศหญิง มีน้ำหนักตัวอยู่ระหว่าง 45-50 กิโลกรัม สูง 155-160 เซนติเมตร และมีการศึกษาขั้นต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน ซึ่งการคัดเลือกกระทำโดย

2.3.1 รับสมัครผู้ช่วยวิจัยที่มีน้ำหนักตัวอยู่ระหว่าง 45-50 กิโลกรัม มีส่วนสูงอยู่ระหว่าง 155-160 เซนติเมตร และมีการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมากกว่า 3 คน

2.3.2 นำผู้สมัครทั้งหมดไปให้เจ้าหน้าที่เลี้ยงดูเด็กจำนวน 5 คนดังนี้

คือ

1. นางประเจตน์ ภูริพงษ์ ผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก 20 ปี
2. นางสาวนาง รจพจน์ ผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก 5 ปี
3. นางสาวพนรัตน์ ดวงพร ผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก 5 ปี
4. นางสาวน้อย พลหาญ ผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก 5 ปี
5. นางสาวสมนึก ดวงพร ผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก 5 ปี

ทำการคัดเลือก เพื่อให้ได้ผู้ช่วยวิจัยที่มีลักษณะและบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็กจำนวน 3 คน แต่เนื่องจากผู้ช่วยวิจัยได้ขาดหายไป 1 คน ผู้วิจัยจึงต้องทำหน้าที่แทน โดยเมื่อคัดเลือกผู้ช่วยวิจัยได้อีกจำนวน 2 คนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

1. สุ่มเลือกผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีก 2 คนเข้ารับการฝึกการปฏิสัมพันธ์แบบต่าง ๆ กับทารกซึ่งผลการสุ่มเป็นดังนี้คือ

ผู้วิจัย ฝึกการปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทางกับทารก กล่าวคือผู้ช่วยการวิจัยต้องฝึกการปฏิสัมพันธ์โดยการ พูดคุย ส่งเสียง เล่นกับทารก มีการแสดงสีหน้าต่าง ๆ เช่น ดีใจ เสียใจ อึ้ง หัวเราะ รวมทั้งสบตาทารกในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ แต่ไม่สัมผัสร่างกายทารกเลย

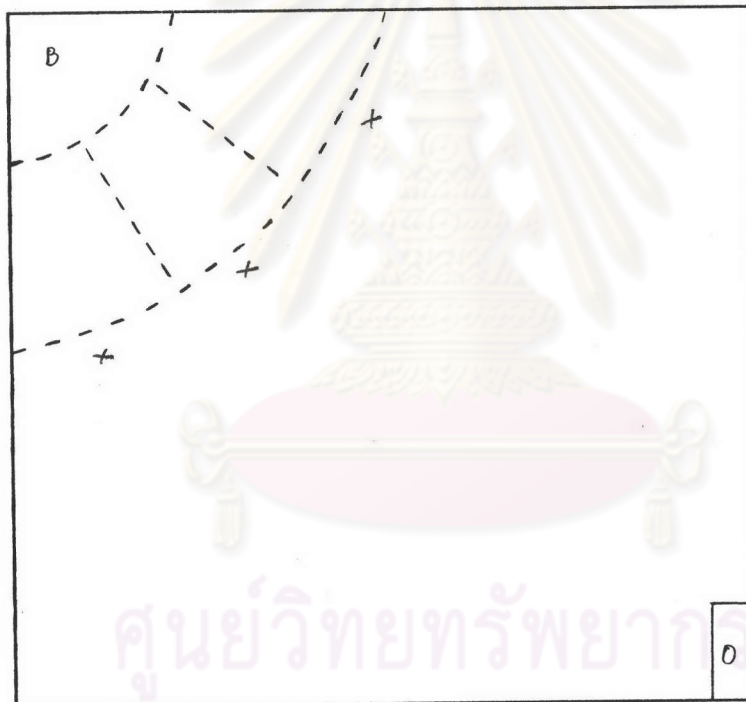
ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 ทำการฝึกการปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายทารก กล่าวคือผู้ช่วยการวิจัยต้องฝึกการปฏิสัมพันธ์โดยการสัมผัสร่างกายทารกแต่เพียงอย่างเดียว โดยการอุ้ม กอด ตบกัน ลูบตัวทารก โดยที่ไม่มีการแสดงสีหน้าดีใจ เสียใจ ไม่อึ้ง หรือหัวเราะกับทารก รวมทั้งไม่สบตาทารกด้วย

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 ทำการฝึกการไม่มีการตอบสนองใด ๆ ต่อดทารก โดยนั่งอยู่ข้าง ๆ ทารกเพียงอย่างเดียว ไม่มีการกระตุ้นและตอบสนองใด ๆ ต่อดทารกทั้งสิ้น รวมทั้งไม่สบตาทารกด้วย

2.4 คัดเลือกผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมซึ่งมีลักษณะดังนี้
 ผู้บันทึกพฤติกรรมเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา คณะ
 ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

2.5 ทำใบบันทึกพฤติกรรม

2.6 จัดสภาพห้องทดลองเพื่อทำการวัดพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิด ซึ่งมีลักษณะดังนี้
 ภาพที่ 2 การจัดสภาพห้องทดลองเพื่อทำการวัดพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิด

ตำแหน่ง B คือตำแหน่ง ทารก

ตำแหน่ง X คือตำแหน่งผู้ช่วยวิจัยทั้ง 3 คน ซึ่งผู้วิจัยคนใดจะนั่งตำแหน่งใด

นั้นใช้วิธีเลือกแบบสุ่ม

ตำแหน่ง O คือตำแหน่งผู้สังเกตหรือตำแหน่งเครื่องบันทึกภาพ

3. ขั้นตอนการวิจัย

3.1 วัตถุประสงค์การผูกพันใกล้ชิดของทารกกับผู้ช่วยวิจัยทั้ง 3 คนก่อนการทดลองโดยสร้างห้องทดลอง และจัดสภาพภายในห้องโดยใช้กระดาษสีขาวติดที่พื้นเป็นลักษณะดังภาพที่ 2

3.1.1 ให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีก 2 คนนั่งตามตำแหน่ง X

3.1.2 นำทารกเข้ามาในห้อง วางทารกตรงตำแหน่ง B เปิดโอกาสให้ทารกได้มองเห็นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 ถ้าทารกไม่มองให้ปรบมือหรือตีนิ้วเพื่อให้ทารกมองเห็น

3.1.3 ให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 คนเรียกทารกเข้ามาหาโดยการกvikมือหรือปรบมือเรียก แต่ไม่เปล่งเสียงใด ๆ กับทารก

3.1.4 บันทึกภาพด้วยเครื่องบันทึกภาพ (VDO)

3.1.5 จับเวลาที่ทารกเข้าใกล้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแต่ละคน โดยเริ่มจับเวลาเมื่อทารกคลานเข้าสู่บริเวณใกล้ชิดของผู้ช่วยวิจัยแต่ละคน ซึ่งมีพื้นที่และระยะห่างจากทารกเท่ากัน ให้เวลาทารกในการแสดงพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดแต่ละครั้งนาน 5 นาที แล้วบันทึก เวลาลงในใบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งการให้คะแนนนั้นให้ตามระยะเวลาเป็นวินาทีที่ทารกอยู่ใกล้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแต่ละคน ถ้าทารกหยุดการมีพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดขณะที่ยังไม่ครบ 5 นาที ให้สิ้นสุดการนับคะแนน

3.1.6 ทำการวัดพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดตามข้อ 3.1.1 ถึง 3.1.5 จำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้งต่อทารก 1 คน โดยทำการวัดวันละ 1 ครั้ง

3.2 ทำการทดลองปฏิสัมพันธ์กับทารกโดย

ผู้วิจัย ปฏิสัมพันธ์แบบพูดคุยร่วมกับแสดงสีหน้าและท่าทางกับทารก

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 ปฏิสัมพันธ์แบบสัมผัสร่างกายทารก

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 ไม่มีการตอบสนองหรือปฏิสัมพันธ์ใด ๆ กับทารก

ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทุกคนจะใช้เวลาในการปฏิสัมพันธ์กับทารก 1 คนเป็นเวลา 8 นาทีต่อการปฏิสัมพันธ์ 1 ครั้ง และปฏิสัมพันธ์จะสิ้นสุดลงเมื่อปฏิสัมพันธ์ครบ 8 นาที หรือเมื่อทารกเริ่มกระวนกระวายมากกว่า 20 วินาทีหรือร้องไห้ ในกรณีที่ทารกร้องไห้เมื่อการ

ปฏิสัมพันธ์ยังไม่ครบ 8 นาที ให้ทศเวลาที่ขาดอยู่ไปเพิ่มในการปฏิสัมพันธ์ครั้งต่อไป เพื่อให้การทุกคนได้ปฏิสัมพันธ์ด้วยระยะเวลาและจำนวนครั้งที่เท่ากัน

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองลักษณะเช่นนี้คือ ใน 1 วัน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 คน จะปฏิสัมพันธ์กับทารกคนละ 8 นาที ดังนั้นทารก 1 คนจะต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ช่วยวิจัยทั้ง 3 คน คนละ 8 นาที รวมระยะเวลาที่ทารกจะต้องปฏิสัมพันธ์ใน 1 วันคือ 24 นาที และ ปฏิสัมพันธ์เช่นนี้สัปดาห์ละ 5 วันคือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ซึ่งลำดับของการปฏิสัมพันธ์กับทารกของผู้ช่วยวิจัยนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีจัดสุลาติน (Counterbalancing Technique)

3.3 วัดพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารกกับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 คนภายหลังการทดลอง โดยกระทำตามขั้นตอนเดียวกันกับการวัดพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดก่อนการทดลอง (ข้อ 3.1)

3.4 ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิด ผู้วิจัยจะทำการสังเกตจากเทปบันทึกภาพและทำการตรวจสอบความแม่นยำในการสังเกตเป็นระยะ ๆ โดยใช้ผู้สังเกต 2 คนแล้วหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability) ซึ่งในกรณีนี้เป็นการสังเกตและบันทึกข้อมูลแบบความยาวนานของเวลา ดังนั้นการหาค่าความเที่ยงจึงใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของเวลาระหว่างผู้สังเกต ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้คือ

$$IOR = \frac{\text{ผลรวมของความแตกต่างของเวลาในการสังเกต}}{\text{จำนวนครั้งที่สังเกต}}$$

(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต, 2536: 77-78)

ค่าที่ได้จากการคำนวณควรมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด กล่าวคือถ้าค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร ก็น่าจะยอมรับค่าที่ได้มากขึ้นเท่านั้น (Hall, 1983 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต, 2536: 78) ซึ่งค่าความเที่ยงในการสังเกตของการวิจัยครั้งนี้คือ 0.63

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต(X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) ของคะแนนพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดของทารกต่อผู้ช่วยวิจัยทุกคน ภายหลังจากการทดลอง(Posttest)
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมผูกพันใกล้ชิดที่ทารกแสดงกับผู้ช่วยวิจัยแต่ละคนภายหลังจากการทดลอง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova)
3. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อ 2 จะวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี Newman-Keul Test

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย